

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/6

Karar No : 1980/72

işlenen suçlara ait davanın Askerî
Yargı yerinde görülmesi gerektiği
hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Yüksel Erdoğan

O L A Y : Aylık olarak çıkan (Enternasyonal) dergisinin sorumlu yazı işleri müdürü olan sanığın, Temmuz 1976 tarihli dergide kominizm propagan-
dası yaptığı ileri sürülerek, Türk Ceza Yasası'nın 142/1-6 maddesi ile cezalan-
dırılması istemiyle, İstanbul C. Savcılığın'ca kamu davası açılmıştır.

İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 11.7.1979 günlü 1977/499 esas sayı
ile davanın Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'nde görülmesi gerektiğini belirterek,
görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 21.12.1979 günlü
1979/1321 esas sayı ile, olayın yaygın şiddet eylemi ile ilgili olmadığını belir-
terek 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurul-
masına karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan
Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Başkan Ahmet H. Boyacıoğlu, Üye Fethi Özdural,
İsmail Oğuz, Hakki Müderrisoğlu, Şeref Tolungüç, Servet Tüzün ve İsmet Onur'un
katıldığı 10.3.1980 günlü oturumda, geçici raportör İsmet Köker'in raporu ile
dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ile Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın
bu davada İstanbul Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'nin görevli olduğu yolundaki
düşünce yazıları okunduktan; oturuma Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardım-
cı Durmuş Canioğlu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Nail
Yücel'in aynı doğrultudaki düşünceleri dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşü-
nüldü;

Suç, sıkıyönetim ilânından önce işlenmiştir.

1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesi hükmüne göre sıkıyönetim ilânın-
dan önce işlenen bir suça ilişkin davanın Sıkıyönetim Askerî Mahkemelerinde gö-
rülebilmesi için, o suçun sıkıyönetim ilânını gerektiren suçlardan olması veya
sıkıyönetim askerî mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içeri-
sinde bağlantılı bulunması gerekir.

Gerek Anayasa'nın 124., gerek sıkıyönetim mahkemelerinin görevlerini
belirleyen 1402 sayılı Yasa'nın 13 ve 15. maddeleri hükümleri karşısında yukarıda

.../...

oluş biçimi açıklanan ve Türk Ceza Yasası'nın 142.maddesine uyan kominizm propagan-
dası yapmak suçunun, Yasa'da (Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde ta-
hakkümünü tesis etmek veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak yahut memleket için-
de müesses iktisadi veya sosyal temel nizamlardan birini devirmek veya Devlet Siyasî
ve Hukukî nizamlarını topyekûn yok etmek için her ne suretle olursa olsun propagan-
da yapar...) biçiminde tanımlandığına ve ideolojik amaçla Anayasa'nın tanıdığı hür
demokratik düzeni veya temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın
şiddet eylemlerinin ve anarşik ortamın yaratılmasının kökenini oluşturmasına göre,
bu suçun sıkıyönetim ilânını gerektiren eylemlerden olduğunu ve sıkıyönetim askerî
mahkemeleri'nin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulun-
duğunu kabule zorunluk vardır.

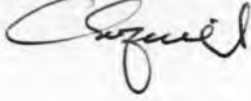
Bu nedenlerle davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden,İstan-
bul Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin başvurusunun reddine karar veril-
melidir.

Bu görüşe Hakkı Müderrisoğlu, Servet Tüzün ve İsmet Onur katılmamışlardır.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askerî Yargı yerinin görev alanına
girdiğine, bu nedenle başvurusunun reddine, Hakkı Müderrisoğlu, Servet Tüzün ve İsmet
Onur'un karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 10.3.1980 gününde kesin olarak karar verildi.

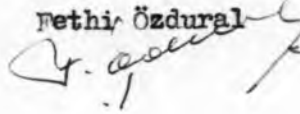
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Pethi Özdemir

Üye

İsmail Oğuz

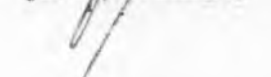
Üye

Hakkı Müderrisoğlu

Üye

Şeref Tolungüç

Üye

Servet Tüzün

Üye

İsmet Onur

G/T.

bütün haller için sarahaten " Yaygın şiddet hareketlerine " dönüşmüş olmaları şartı arandığına göre, tetkik konusu olayda olduğu gibi şiddete dönüşük olmayan eylemlerin 1402 sayılı sıkıyönetim Kanunu'nun 13. maddesi 1. cümlesinde yazılı " sıkıyönetim ilanına sebep olan suç olarak kabul edilemeyeceği ve ayrıca sözkonusu fiilin, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş olduğunu zahire çıkaran dava dosyasında herhangi bir delil bulunmadığına ve bu durum muvacehesinde de aynı maddenin 2. cümlesinde yer alan " umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı olması " koşulu da gerçekleşmediği ve yukarıda açıklanan koşulların gerçekleşmemesi halinde, sırf suçun sadece kanuni unsurları nazarı itibare alınarak ve bu nedenle herkesin sıkıyönetim halleri dışında olağan hallerde işleyebileceği bir suçta bakmakla olayın nitelik ve işleniş şekline bakılmaksızın ve bu hususlar değerlendirilmeden sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevli olduğunun kabulü", 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 13. maddesi 2. cümlesinde yer alan " irtibatlı " ve 15 nci maddenin 1 nci fıkrasında açıklanan " sıkıyönetim ilanına ve faaliyetine ilişkin olma koşullarının, ne niteli ne nicelikte olursa olsun bütün suçlar için mevcut olup olmadığının araştırılması gerektiği şeklindeki kural ile bağdaşmayacağı gibi Anayasa'nın Kanuni Yargı başlığı nı taşıyan 32 nci maddesindeki " hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz " şeklindeki ve sanıklar için " teminat " şartı olarak öngörülen görev kuralının uygulanmaması gibi çelişik bir durumun meydana gelmesini sağlayacağı ve netice itibariyle iş bu nedenlerle sıkıyönetim ilanından çok önce Temmuz 1976 tarihinde ika edildiği iddia olunan dava konusu fiile sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılamıyacağı düşüncesiyle çoğunluk görüşüne karşıyız.

Üye

Hakkı Müderrisoğlu

Üye

Servet Tüzün

Üye

İsmet Onur